

BOG'CHA YOSHIDAGI BOLAGA HAYOT XAVFSIZLIGI ASOSLARINI O'RGATISH

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6582680>

Islomova Mavluda Saidovna

Buxoro shahar 64-son DMTT direktori

G'aniyeva Ra'no Nimatovna

Buxoro shahar 52-son DMTT direktori

Annontatsiya: *Ushbu maqolada bog'cha yoshidagi bolaga hayot xavfsizligi asoslari hamda bolalarning aqliy ko'nikmalari to'g'risida fikr yuritilgan.*

Kalit so'zlar: *Bog'cha, yosh ,bola ,hayot ,xavfsizlik ,asos, yo'nalish ,o'rgatish, o'rganish*

Bog'channing Bolalar xavfsizligi barcha tomonlarni bu masalaga keng qamrovli yondashuv bog'liq. xavf ogohlantirish jalb bolalar bog'chasi o'qituvchilar, ularning bevosita rahbari va, albatta, ota-onalar bo'lishi kerak. Bolalarni himoya qilish maqsadida, ular bolalar bog'chasi bolalar xavfsizligi uchun mas'ul bo'lgan asosiy qoidalar ishlab chiqildi. Bu erda, har bir bola uchun kun davomida unga to'g'ridan-to'g'ri keyingi edi shaxs javobgar bo'ladi.

Bog'channing, o'qituvchi yolg'iz bolalar bor joy qoldirib bo'lish huquqiga ega. Ertalab, ishlab kelayotgan, o'qituvchi yoriqlar borligiga guruhda barcha xonalarni tekshiradi. har qanday topilgan narsa bo'lsa tiklash ma'lum.

Bog'cha yoshidagi davrida bolalarning naqadar serharakat bo'lishlari barcha ota – onalarga tarbiyachilarga ma'lum bu yoshdagi bola butun kun davomida xilma – xil va tinimsiz harakat qilish orqali atrofdagi muhit va odamlar bilan munosabatda bo'ladi. Binobarin, shunday xilma – xil harakatlar tufayli o'z tasavvuri hamda bilim doirasini kengaytirib boradi.

O'qituvchi asosiy ish qoidalarini bilish va pokiza ularni kuzatish kerak. Bu aniq uning harakatlari bilan bolalar xavfsizligini bog'liq anglash kerak. Bog'channing, o'qituvchi yolg'iz bolalar bor joy qoldirib bo'lish huquqiga ega.

Maktabgacha yoshdagi bolalar va maktab o'quvchilari uchun yo'l harakati qoidalarini eslaylik. Yo'l harakati xavfsizligining dolzarbligi tobora ortib bormoqda va bu yo'llarda avto ulovlar sonining ko'payishi bilan

bog'liq. Bunday sharoitda yo'l harakati foydalanuvchilarining eng himoyalangan toifasi bo'lgan bolalar uchun yo'l harakati qoidalariga rioya qilish katta ahamiyatga ega.

Yo'llarda bolalar bilan sodir bo'ladigan baxtsiz hodisalar ko'pincha quyidagilarga bog'liq: Avto ulov, trolleybus yoki boshqa to'siqlar tufayli transport vositasi qismiga noma'lum joyda, yaqin atrofdagi transport oldida chiqish; yo'lda o'ynash;

Qatnov qismida yurish. Bola bu harakatlarni yo'lda unga tahdid qiladigan haqiqiy xavfni baholay olmaslik sababli amalga oshiradi. Shuning uchun maktabgacha yoshdagi bolalar va maktab o'quvchilari uchun yo'l harakati qoidalari ularning hayoti va sog'lig'ini saqlab qolish uchun katta ahamiyatga ega va ota-onalar o'z farzandlarini qoidalarga hurmat ko'rsatishga va ularga qat'iy rioya qilish majburiy ekanligini tushunishga o'rgatishlari kerak. Bolalarni yo'lda harakatlanish va vaziyatni baholashga vizual ravishda o'rgatishingiz mumkin bo'lgan yo'lda bo'lgan bolalarning e'tiborini qoidalarga yo'naltirish juda foydalidir. Ota-onalar bolaga yo'lda, bolalar bog'chasida yoki maktabda o'zini qanday tutish kerakligini o'rgatadi deb umid qilmasliklari kerak.

Ular atrofdagi yo'l transporti muhitida bolalarning o'zini tutish qobiliyatlarini shakllantirish va rivojlantirish uchun barcha imkoniyatlardan foydalanishga majburdirlar. Shu nuqtayi nazardan, kattalarning ijobiy namunasi juda muhimdir, chunki bolalarning yo'l qonunlarini idrok etishiga asoslanadi. Agar ota-onalarning o'zlari noma'lum joyda yo'lni kesib o'tishsa yoki bolaning huzurida yo'l signallarini e'tiborsiz qoldirsalar, u holda bolaning o'zi ushbu qoidalarga rioya qilishiga umid qilish bema'nilikdir. Shu sababli, siz bolaga yo'lda ehtiyotkorlikni tinimsiz o'rgatishingiz kerak. Yo'l harakati ishtirokchilarining xatolarini ko'rsatish; kitoblar, she'rlar o'qish orqali xavfsiz xulq-atvor to'g'risida olgan bilimlarini mustahkamlash va albatta, yo'lda to'g'ri xatti-harakatlarda bolaning ijobiy odatlarini rag'batlantirish haqida unutmazlik kerak. Shuni esda tutish joizki, bolalar xavfsizligi masalalarida hech qanday mayda-chuyda narsalar mavjud emas va muammolarni oldini olish har doim uni yengishdan ko'ra osonroqdir. Tarbiyalanuvchilarni bilim va ko'nikmalarini yanada chuqurlashtirish, ularni qiziqtirish maqsadida har-xil o'yinlar orqali, she'rlar orqali o'rgatsak ham bo'ladi.

Bog'channing Xavfsizlik va o'z hududida bolalar ko'chada qoidalari xatti o'rganishni o'z ichiga oladi. Bu ko'chani kesib qachon o'zini qanday yo'l-transport hodisalari sabablari, ustidan mavzularni taklif qilish muhim ahamiyatga ega, (piyoda bojlari) tashish. Biz transport chiroqlar va yo'l

belgilari o'rganish.Yurish kuni bola (yozda) notanish mevalarni yoki qo'ziqorinlarni eb emasligini ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

Bolalarni yo'l qoidalariga o'rgatish - ularning ta'limining ajralmas qismi bo'lib, ular yosh ota-onalarga va o'qituvchilarga alohida e'tibor qaratish lozim. Kichkina yoshlardan boshlab, kichik bolalar bu qoidalarni hurmat qilishning muhimligini tushunishlari kerak, chunki uning hayoti va sog'lig'ining xavfsizligi bunga bog'liq.Shunga qaramay, bolalarni tushuntirish juda qiyin bo'lishi mumkin, bu yo'lda yurish va harakatda tavsiya etilmaydi va ko'chada kutish uchun qanday xavf tug'dirishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

- 1 <https://uz.tierient.com/>
- 2 hozir.org
- 3 <https://uz.denemetr.com/>
- 4 fayllar.org